

Sygn. akt IV CSK 152/16

## POSTANOWIENIE

Dnia 9 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Hubert Wrzeszcz (przewodniczący)

SSN Marian Kocon (sprawozdawca)

SSN Iwona Koper

w sprawie z wniosku K. T.

przy uczestnictwie P. K. i I. D.

o wpis,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 9 lutego 2017 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawczyni

od postanowienia Sądu Okręgowego w G.

z dnia 18 czerwca 2015 r., sygn. akt XVI Ca .../15,

**oddala skargę kasacyjną.**

## UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 18 czerwca 2015 r. Sąd Okręgowy w G. oddalił apelację wnioskodawczynie K. T. od postanowienia Sądu Rejonowego w G. oddalającego wniosek o założenie księgi wieczystej dla bliżej określonej nieruchomości z wpisem prawa własności na rzecz uczestniczki postępowania U.K. oraz wpisem roszczenia wnioskodawczynie o zawarcie umowy. U podłoża tego rozstrzygnięcia legło stanowisko, że prawo własności U. K. nie zostało wykazane.

Skarga kasacyjna wnioskodawczynie od postanowienia Sądu Okręgowego zawiera zarzut naruszenia § 20 ust. 2 oraz § 24 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 września 2001 r. w sprawie prowadzenia ksiąg wieczystych i zbiorów dokumentów (Dz. U. Nr 102, poz. 1122 ze zm. - dalej: "rozporządzenie z 2001 r."), a także art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 pkt 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., art. 233 k.p.c., i zmierza do uchylenia tego postanowienia oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Istota zarzutów skargi kasacyjnej sprowadza się do twierdzenia wywodzonego z § 20 i 24 rozporządzenia z 2001 r., że w przypadku zakładania księgi wieczystej nie obowiązują ograniczenia dowodowe przewidziane w art. 626<sup>8</sup> § 2 k.p.c.

Przepis § 20 ust. 2 rozporządzenia z 2001 r., stanowi, że wnioskodawca może w określonych okolicznościach powołać inne dowody, a § 24 przewiduje dokonanie obwieszczenia publicznego wzywającego do zgłoszenia się osób roszcujących sobie określone w tym przepisie prawa na nieruchomości, pod rygorem pominięcia ujawnienia ich praw w zakładanej księdze wieczystej. Wobec takiej ich treści niepodobna zaprzeczyć, że w istocie rzeczy modyfikują one ograniczenia dowodowe w postępowaniu wieczystoksięgowym, niemniej jednak nie sposób pominąć, że są to przepisy rozporządzenia (wykonawcze). Zgodnie zaś z aktem prawnym najwyższej rangi, tj. zgodnie z art. 92 Konstytucji, przepisy wykonawcze zawarte w rozporządzeniu, powinny być wydane na podstawie szczegółowego upoważnienia zawartego w ustawie i w celu jej

wykonania. Jedynie wyjątkowo dopuszczalna jest modyfikacja przepisów rangi ustawowej przez przepisy wykonawcze wtedy, gdy konieczne jest zachowanie elastyczności regulacji (na przykład ze względu na konieczność dynamicznego dostosowania do zmiennych warunków ekonomicznych) i - jak się wskazuje - tylko na podstawie wyraźnego upoważnienia do modyfikacji ustawy, które powinno również w takiej sytuacji określać dopuszczalny zakres takich zmian.

Poza tym, rozporządzenie z 2001 r. powołuje cztery przepisy ustawy z 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece zawierających wiele kwestii szczegółowych, ale, jak można wywnioskować z tytułu rozdziału tego rozporządzenia. (Sposób prowadzenia księgi wieczystej), gdzie znajdują się przepisy dotyczące zakładania ksiąg wieczystych, problematykę tą uregulowano na podstawie upoważnienia do określenia szczegółowego sposobu prowadzenia ksiąg wieczystych. Tezę tą potwierdza § 7 rozporządzenia z 2001 r., który definiuje jako jeden z elementów prowadzenia ksiąg wieczystych - ich zakładanie. W wskazanych przepisach ustawy o księgach wieczystych i hipotece brak bezpośredniego upoważnienia do uregulowania zakładania ksiąg wieczystych. W ramach pojęcia „szczegółowego sposobu prowadzenia ksiąg wieczystych” można ująć ich zakładanie, ale tylko w zakresie kwestii organizacyjnych i technicznych (jako służących wykonaniu zapisów ustawy), a nie kwestii prowadzenia merytorycznego postępowania dowodowego, jak ma to miejsce w § 20, 23 i 24 rozporządzenia z 2001 r., dlatego też przepisy te w tym zakresie należy uznać za wykraczające poza zakres upoważnienia ustawowego.

Reasumując, żadne z upoważnień powołanych jako podstawa rozporządzenia z 2001 r. nie obejmuje - pomijając, czy, jak wskazano, byłoby to dopuszczalne - delegacji do modyfikowania w akcie wykonawczym przepisów ustawowych, w tym art. 626<sup>8</sup> § 2 k.p.c. Dopełnieniem tego obrazu jest okoliczność, że, jak stwierdził Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 30 stycznia 2015 r., III CSK 145/14 (OSNC 2016, Nr 2, poz. 22), § 20 ust. 2 i § 24 ust. 1 rozporządzenia z 2001 r. mają za podstawę przepisy innej ustawy niż ta, której regulacje modyfikują. Przepisy § 20 ust. 2 i § 24 ust. 1 rozporządzenia z 2001 r. zostały zatem wydane z przekroczeniem granic istniejących upoważnień do wydania aktów wykonawczych.

W świetle powyższego, Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym skargę kasacyjną przychylił się do stanowiska i jego uzasadnienia wyrażonego w powołanym postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2015 r., III CSK 145/14, że przy uwzględnieniu art. 92 ust. 1 i art. 178 ust. 1 Konstytucji, uzasadniona jest odmowa zastosowania przepisów § 20 ust. 2 i § 24 ust. 1 rozporządzenia z 2001 r. jako sprzecznych z art. 626<sup>8</sup> § 2 k.p.c. i wydanych bez upoważnienia ustawowego. Przeto w sprawie wniosek podlegał ocenie na podstawie art. 626<sup>8</sup> § 2 k.p.c. z pominięciem § 20 ust. 2 i § 24 ust. 1 rozporządzenia z 2001 r. W rezultacie wszystkie zarzuty dotyczące naruszenia tych przepisów nie mogą odnieść skutku.

Postępowanie wieczystoksięgowe, które zmierza do założenia księgi wieczystej, wiąże się z koniecznością dokonania pierwszego wpisu, a właściwie pierwszych wpisów, polegających przynajmniej na oznaczeniu rzeczy lub prawa, dla których księga będzie prowadzona (w dziale I-O księgi) i wskazania podmiotu uprawnionego (w dziale II księgi). Zgodnie z regułami wieczystoksięgowymi podstawę wpisu, także przy zakładaniu księgi wieczystej stanowią dokumenty wskazane w art. 31 - 34 ustawy o księgach wieczystych i hipotece. Pojęcie dokumenty podlegające ocenie sądu wieczystoksięgowego obejmuje przy tym nie wszystkie dokumenty, lecz takie, które mogą stanowić podstawę wpisu. Sąd drugiej instancji zasadnie poprzestał na dokumentach złożonych do zbioru dokumentów i załączonych do wniosku oraz ich ocenie, uznając, że nie stanowią one podstawy do wpisu prawa własności U. K., co odpowiada zastosowaniu art. 626<sup>8</sup> § 2 k.p.c. Zaskarżone postanowienie odpowiada prawu.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł, jak w postanowieniu.

jw

kc